

שִׁילָה
DE
VNIONE
ANIMAE ET CORPORIS
DISSERIT
ET
NOBILISSIMOS SANCTAE THEOLOGIAE
CVLTORES
AD
LECTIONES
DE
CREATIONE MVNDI
INSTITVENDAS
PERAMANTVR INVITAT
IOHANNES GEORG. *Mebicht*,
S. THEOL. D. ET P. P, CONSIST. ASSESSOR
ET SVPERINT. GEN.

Coll. diss. A
1, 31

a.I.31.

1547

1547

ANNALE GEORGII

DIESERI

ANNALE GEORGII

DIESERI

בַּתְשִׁבְתָּה

Magnus est dissensus in explicatione unionis animæ & corporis, Nobilissimi & charissimi juvenes, quia nec naturam subjecti cogitationum nostrarum, nec naturam subjecti extensionis & impenetrabilitatis cognoscimus. Quidam putarunt, animam & corpus uniri re quadam intermedia, quam non determinant. Si urgeas, qualis illa res sit, respondent, eam esse entitatem quandam, cuius proprium est unire, eamque neque corpus neque spiritum esse, sed rem indivisibilem, ex parte corpoream & ex parte spiritualem. Si quis dixerit, se talem rem non intelligere; respondent, non omnia ingenia ad speculativas scientias esse apta. Hanc explicationem obscuram reiecerunt Cartesiani, & docuerunt, animam & corpus uniri per legem, quam Deus sibi imposuit. Deum enim, tam in anima, quam in corpore producere mutationes, statuerunt. Deus se-

A 2 D R O H G L T I L E C I C U N

-100-

cundum eos est autor immediatus omnium motuum. Ex qua sententia sequitur, perpetua in mundo esse miracula: Illustris Leibnitius falsitatem hujus opinionis cognovit & substituit Harmoniam præstabilitam, quam Dn. Wolfius fuse exposuit. Nec opus est, ut hic describatur.

Sed licet hæc hypothesis sit elegans, Eruditis tamen pluribus non placuit. Celeberrimus P. de Tournemine, eam tanquam bene excogitatam sed impossibilem & ridiculam, rejicit. Audiamus eum, in *Memoires des Sciences par l' ordre de Mr. le Duc de Maine T. VII. l' année 1704. p. 234* ita loquentem. *Mr. Leibnitz suppose, que Dieu connoisant par les lumieres de sa science infinie, tout ce, qui devoit arriver aux corps animéz, dans les circonstances ou ils se trouveroient, il a soin de creer pour chaque corps une ame, qui de son propre fond & de sa nature passe par tous le même changemens, que les corps; & qui se trouve a chaque moment dans les dispositions & des sentimens, qui ont avec l' etat present du corps une exacte correspondance, sans que le corps agisse sur l' ame, ce qui est impossible; & sans que Dieu soit obligé de remonter a chaque moment le poids de l' horloge, ce qui est ridicule.* Encore un coup cette idée est belle & grande, mais sa grandeur & sa beauté en ont caché le défaut, a son ingénieux Auteur. Idem doctissimus & R. P. de Tournemine ostendit, Harmoniam Præstabilitam non describere unionem animæ & cor-

corporis, sed saltem correspondentiam & harmoniam; sed harmoniam non esse unionem. Dicit Celeberrimus Pater, Leibnitium destruxisse systema Cartesianorum, quia neque lex, quam sibi DEVS imposuit, conformiter in corpus & animam agendi, neque relatio mutationum in anima & corpore, constituunt veram unionem. Sed dum hac ratione Leibnitius Cartesianorum systema destruit, eadem simul suam Harmoniam Præstabilitam destruit. Harmonia enim & correspondentia non est vera unio. Videamus ipsa Celeberrimi Patris verba, quæ l. c. scripsit: *Mr. Leibniz fait aux Cartesiens une objection, qui detruit entierement leurs système, sur l'union de l'ame & du corps. Ni la loy que Dieu s'est imposée, d'agir conformément sur l'ame & sur corps, ni le rapport des changemens de l'un a ce de l'autre, ne font entre l'ame & le corps aucune véritable union. Il y a, si vous voulez un parfaite rapport; mais il n'y a point de liaison réelle, pas plus qu'il y auroit entre les deux horloges dont nous parlions tout à l'heure. Il n'y a pas de replique à cette objection: Mais par malheur, elle detruit le système de Mr. de Leibniz aussi bien que celui des Cartesiens. Car enfin correspondance, harmonie ne sont pas union, ni liaison essentielle. Quelque ressemblance que l'on suppose entre deux horloges, quand même la justesse de leurs rapport seroit parfaite, on ne jamais pourra dire, que ces horloges soient unies, par ce que leurs mou-*

vemens de l' une repondent a ceux de l' autre , avec une entiere Symmetrie. Hæc est sententia Viri ab omnibus eruditis æstimatissimi , de Leibnitii Harmonia præstabilita.

Fateor , has rationes me retraxisse , quo minus sententiæ Leibnitii accesserim , maxime cum intelligerem , nec operationes divinæ gratiæ , nec libertatem humanam , nec mali permissionem ex ea explicari posse.

Præterea assumunt Harmonistæ , & nulla ratione probant , possibile esse corpus , quod propria sua virtute exequatur , quicquid anima inse vult . Sed existimo , tale corpus non esse possibile , quia sanctitati Dei non convenit , creare corpus ea intentione , ut pravas volitiones mali hominis exequatur . Nec concipitur , qua ratione ab ipso corpore fluidum nervum in actionibus artificialibus determinetur . Nec tale corpus sapientiæ divinæ convenit , hæc enim semper agit via brevissima . Longe vero brevior est via , si anima membra corporis movet , quam si innumeris & incomprehensibilibus pulsibus & motibus occultis movetur .

Leibnitiani porro assumunt : animas esse specula universi , & in certa serie perceptiones rerum ex se ipsa evolvere , & sibi præsentare ; quas alii Philosophi per organa sensuum in animam venire dicunt , & experientia probant . Sed si anima pro si tu in mundo sibi ipsi res repræsentaret , sine dubio-

pro-

proprium suum corpus sibi præsentaret, hoc vero non fieri, experientia testatur, nihil enim scimus de interioribus corporis nostri partibus, nisi quod in sectionibus anatomicis per sensus observavimus.

Hanc rationem urget R.P. du Tourniminel. c.p. 358.

L'ame n'a aucune action, ni sur les esprits differens d'elle, ni sur les corps qui l'environment, & l'on ne peut dire quelle voy son corps en lui même. Elle en connoitroit la structure, qu'assurement elle ne connoit pas.

Sed quoniam omnes explicationem aliquam expestant, quæ mysterium unionis animæ & corporis describat; apponam sententiam, quam laudatus & R. P. de Tournemine invenit, & loco supra citato p. 235. eruditis proposuit. Statuit ille, unionem animæ & corporis esse essentialē, reālē, & intimām, in qua anima corpus suum propriū possidet. Verbo: Ille existimat, unionem animæ & corporis naturalem, essentialē & necessariam esse, ea ratione, ut nulla anima alia meū corpus animare possit. Ut talem unionem explicet, sequentia supposita assumit. Supponit, 1) corpora differre structura, qua ad varios usus apta redduntur. 2) Corpora subire varios status, in quibus situs partium, humores, & spiritus animales, ea aptiora reddunt ad functiones animæ. 3) Animam creatam esse a Deo cum vi quadam naturali continendi partes corporis in situ convenienti, ad functiones humanas aptas, eamque vim eandem rem esse cum natura animæ. 4) Per illam vim naturalem, quæ continent partes corporis, animam agere in corpus, & ad tales actiones eam

eam esse determinatam, ut necessario easdem producat. Animam agere in spiritus animales, & per hos in omnes corporis partes, licet anima id non cognoscatur, nec velit. 5) In relatione illius vis ad corpus, quatenus illa a Deo determinata est ut corpus contineat, moveat & actiones ejus producat, *unionem animæ & corporis confondere* dicit P. de Tornemine. Qui sententiam hanc plenius cognoscere cupiunt, evolvant Memoires des Science l. c. p. 235.

Hæc sententia mihi a pluribus annis visa est probabilissima, nec rationes inveni, quæ mihi aliam explicationem unionis hujus persuaserint. Nuper quoque CLARISSIMVS Boullier in *Essais sur l'ame des betes*, eandem sententiam adstruxit, & alteram Leibnitii fuse refutavit. Non inficiar, plures rationes, a Wolfianis Philosophis mihi in colloquiis objectas esse, quarum præcipuæ sequentes fuerunt, quas breviter referam & resolvam.

Objiciunt 1) se non concipere vim illam animæ, quæ corpus moveat: Resp. hoc inde esse, quod experientiam rejecerint. Vti enim experientia testatur, animam cogitare, sic eadem testatur, animam corpus movere. Objiciunt 2) Deum agere in corpora voluntate sua. Ergo animam etiam agere in corpus sua voluntate. Resp. In Deo velle & efficere est unum idemque, sed in homine illa sunt distincta. Objiciunt 3) Demonstratum esse,

animam non agere in corpus. Resp. Demonstratum est, animam contactu non movere corpus, uti corpora se invicem movent. Sed non demonstratum est, animam corpus non movere vi a Deo accepta. Clariss. Gravesande qui ILLVSTRIS Newtonii principia excusat, in *Introduction a la Philosophie* p. II2. n. 248. mecum consentit. *Il est invinciblement démontré, inquiens, que l' Ame n' agit pas sur le Corps, ni ce dernier sur l' Ame, comme un Corps agit sur un autre Corps; mais il ne me semble pas, qu' on puisse conclure de là, que toute influence est impossible.* Objiciunt 4) Si animæ producerent motus liberos, turbari leges motus, quibus tamen omnes reliqui motus corporum respondent. Hoc explicant, dicentes: Centrum gravitatis omnium corporum simul sumtorum in systemate planetario, non mutari per mutuos corporum motus; Si vero ab animabus novi motus producerentur in mundum, qui non fierent secundum leges motus, centrum gravitatis mutari. Resp. a) Centrum illud gravitatis esse assumtam hypothesin b) quæro, unde cognoscamus, Deum voluisse, ut centrum illud gravitatis immutabile sit? Si dixeris, si centrum illud movetur, mundus erit imperfectior; respondeo, hoc nondum esse probatum: Præterea existimo, motus, qui ab animabus fiunt, tam exiguos esse, ut vix sentiantur. Objiciunt 5) Nexum rerum, in quo quædam præcedunt, & alia ex

B

iis

iis sequuntur, observari in mundo; sed eum turbari, si animæ novos motus producerent. Resp. Observamus rerum quarundam successionem, & nexus rerum præcedentium & succendentium; Sed observamus etiam actiones hominum liberas. Deus videt successiones rerum physicarum, uti videt successiones actionum liberarum: Si Deus voluit, ut successiones rerum physicarum sint necessariæ; & successiones actionum humanarum sint liberæ, utræque successiones existunt. Deus omnes successiones possibles producere potest; Demonstrent adversarii, successionem arbitrariam esse impossibilem. Ad productionem utriusque successio-
nis unicus actus voluntatis Dei est necessarius. Excipiunt 6) Ex illa sententia sequi, in Deo admittendos esse actus successivos & differentes voluntatis, quibus arbitrarya successio producitur. Resp. Hoc non esse necesse, Deus enim illam successionem arbitrariam cognoscit, & quævis minima in illa sunt ei præsentia. Si vult successionem arbitrariam, ea existit. Unicus actus Voluntatis immutabilis ad ejus existentiam requiritur. Sive successiones rerum habeant connexionem, & una alteram sequatur, sive nullam habeant connexionem, unaque ex altera non sequatur, unicus actus voluntatis divinæ ad eam existentiam est necessarius. Deus uno intuitu ambas contemplatur, uti unico actu voluntatis, ambas creare potest. 7) Objiciunt: Præstantiorem esse

esse machinam, quæ unico pondere tota move-
tur, alterâ, quæ perpetuo artificis concursu conser-
vanda est. Resp. Hoc simile Deo non esse appli-
candum. Si enim respexeris sapientiam Dei, per-
inde erit, sive mediate per causas secundas, sive im-
mediate mundum conservet, ordo & leges in utro-
que modo locum inveniunt.

Denique in Celeb. P. de Tournemine senten-
tia, libertas humana salva & illibata conservatur,
in ea enim non solum vis volendi, sed etiam vis cor-
pus movendi animæ adscribitur. Ad libertatem enim
humanam in foro civili requiritur, a) ut anima ali-
quod factum decernat, b) ut illa corpus & membra
ad id efficiendum moveat. V. g. Anima furis non so-
lum decernit furtum, sed etiam manum movet ad ap-
prehendendum. Punitur, quia volendo & efficiendo
furtum patravit. Homo, cuius anima saltem furari
voluit, manum vero ad furandum non movit, non
punitur in foro civili, quia cogitatio mansit occulta.
Excipiunt, anima determinat factum, quod cor-
pus peragit. Respondeo. Illa determinatio est
saltem volitio, quia anima non influit in corpus.
Deus, qui corpus formavit, ex Hypothesi H. Pr. deter-
minat corpus ad actiones. Supersunt plura his adden-
da, quæ vero pagina non capit, & quæ scopum meum
excedunt. Hæc præmittere volui lectionibus, in qui-
bus creationem mundi & hominum juxta sanctam
revelationem proponere decrevi. Notum est, plu-
res

res divulgatas esse hypotheses, quibus inventores mundi creationem describere annisi sunt ; Sed uti illi vias sibi elegerunt, sic plerique a revelationis divinæ semita recesserunt. Multa de æternitate mundi differunt, a gentilibus Philosophis facta, quæ prorsus cadunt, si observetur, durationem successivam nullo modo æternitati proprie dictæ comparari posse. Plura quoque de optimo mundo disputantur, quæ dilabuntur, si perpendamus, Deum decreuisse mundum creare probationi hominum convenientem, quo destruendo, secutum esse optimum. De his aliisque hujus generis pluribus differam in ipsis lectionibus. Quas crastino die hora antemeridem nona propitio cum Deo auspicatus sum. Hunc laborem in me suscipio non vanæ gloriæ aucupio, nec Philosophorum celeberrimorum, quos magni facio, conremtu, sed sincero veritatis divinæ amore ductus. Nostris enim temporibus divulgantur variæ opiniones novæ, quæ prima facie laudabiles videntur, sed si debita attentione inspiciantur, Christianæ religionis fundamenta subruunt. Theologorum officium est monere & cavere, ne mala serpent, & damnum Christianæ Ecclesiæ inferant. Valete.

Anno M DCC XXXVII.

VVITTENBERGAE
LITTERIS SCHEFFLERIANIS.

Coll. diss. A. 1, misc. 31